

№3(1)
2026

- 13.00.00 Pedagogika fanlari
- 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
- 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
- 13.00.03 Maxsus pedagogika
- 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
- 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
- 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
- 13.00.07 Ta'limda menejment
- 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
- 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
- 07.00.00 Tarix fanlari
- 19.00.00 Psixologiya fanlari
- 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
- 02.00.00 Kimyo fanlari
- 03.00.00 Biologiya fanlari
- 09.00.00 Falsafa fanlari
- 10.00.00 Filologiya fanlari
- 11.00.00 Geografiya fanlari

M AKTABGACHA VA AKTAB TA'LIMI

Pedagogika, psixologiya fanlariga ixtisoslashgan ilmiy jurnal

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Elektron nashr. 254 sahifa,
2-mart, 2026-yil.

BOSH MUHARRIR:

Karimova E'zoza Gapirjanovna – O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vaziri

BOSH MUHARRIR O'RINBOSARI:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Pedagogika fanlari doktori, professor

TAHRIRIYAT KENGASHI A'ZOLARI

Ibragimov X.I. – pedagogika fanlari doktori, akademik
Shoumarov G'.B. – psixologiya fanlari doktori, akademik
Qirg'izboyev A.K. – Tarix fanlari doktori, professor
Jamoldinova O.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Sharipov Sh.S. – pedagogika fanlari doktori, professor
Shermuhhammadov B.Sh. – pedagogika fanlari doktori, professor
Ma'murov B.B. – pedagogika fanlari doktori, professor
Madraximova F.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Kalonov M.B. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Nabiyev D.X. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Qo'ldoshev Q. M. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Ikramxanova F.I. – filologiya fanlari doktori, professor
Ismagilova F.S. – psixologiya fanlari doktori, professor (Rossiya)
Stoyuxina N.Yu. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Rossiya)
Magauova A.S. – pedagogika fanlari doktori, professor (Qozog'iston)
Rejep O'zyurek – psixologiya fanlari doktori, professor (Turkiya)
Woosyu Cha – Koreya milliy ta'lim universiteti rektori (Koreya)
Polonnikov A.A. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Belarus)
Mizayeva F. O. – Pedagogika fanlari doktori, dotsent
Baybayeva M.X. – pedagogika fanlari doktori, professor
Muxsiyeva A.T. – pedagogika fanlari doktori, professor
Aliyev B. – falsafa fanlari doktori, professor
Abdullayeva N. Sh. – Pedagogika fanlari doktori (DSc), professor
G'afurov D. O. – falsafa fanlari doktori (Phd)
Shomurodov R.T. – iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Mirzayeva F. O. – pedagogika fanlari doktori (DSc), dotsent
Jalilova S.X. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Bafayev M.M. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Usmonova D.I. – Samarqand iqtisodiyot va servis instituti dotsenti
Saifnazarov I. – falsafa fanlari doktori, professor
Nematov Sh.E. – pedagogika fanlari nomzodi (PhD)
Tillashayxova X.A. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Yuldasheva F.I. – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Doniyorov S. M. – "Yangi O'zbekiston" va "Pravda Vostoka" gazetalari tahririyati DM bosh muharriri, O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatgan jurnalist, filologiya fanlari nomzodi (PhD)
Yuldasheva D.B. – filologiya fanlari bo'yicha falsafa (PhD) doktori, dotsent
Tangriyev A. T. – Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti kafedra professori
Ashurov R. R. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Panjiyev M. A. – Qashqadaryo viloyati Maktabgacha va maktab ta'limi boshqarmasi boshlig'ining birinchi o'rinbosari
Xudayberganov N. A. – Xorazm Ma'mun akademiyasi Tabiiy fanlar bo'limining katta ilmiy xodimi, biologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Vaxobov Anvar Abdusattor o'g'li – Pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori, dotsent

Muassis: "Tadbirkor va ishbilarmon" MChJ

Hamkorlarimiz: O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi, O'zbekiston milliy pedagogika universiteti

EDITOR-IN-CHIEF:

Karimova E'zoza Gapirzhanovna – Minister of Perschool and School Education of the Republic of Uzbekistan

DEPUTY EDITOR-IN-CHIEF:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

EDITORIAL BOARD MEMBERS:

Ibragimov X.I. – Doctor of Pedagogical Sciences, Academician

Shoumarov G'. B. – Doctor of Psychological Sciences, Academician

Qirg'izboyev A. K. – Doctor of Historical Sciences, Professor

Jamoldinova O.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Sharipov Sh.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Shermuhhammadov B.Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Ma'murov B.B. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Madraximova F.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Kalonov M.B. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Nabiyev D.X. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Koldoshev K. M. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Ikramxanova F.I. – Doctor of Philological Sciences, Professor

Ismagilova F.S. – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Russia)

Stoyuxina N.Yu. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Russia)

Magauova A.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Kazakhstan)

Rejep O'zyurek – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Turkey)

Wookyu Cha – President of the National University of Education, Korea (South Korea)

Polonnikov A.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Belarus)

Mizayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Baybayeva M.X. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Muxsiyeva A.T. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Aliyev B. – Doctor of philosophy, professor

Abdullayeva N. Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Professor

Gafurov D. O. – Doctor of Philosophy (PhD)

Shomurodov R.T. – Candidate of Economic Sciences (PhD), Associate Professor

Mirzayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Associate Professor

Jalilova S.X. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Bafayev M.M. – Doctor of Philosophy in Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Usmonova D.I. – Associate Professor, Samarkand Institute of Economics and Service

Saifnazarov I. – Doctor of philosophy, professor

Nematov Sh.E. – Candidate of Pedagogical Sciences (PhD)

Tillashayxova X.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva F.I. – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences (PhD), Associate Professor

Doniyorov S. M. – Editor-in-Chief of the Editorial Board of the newspapers "Yangi Uzbekiston" and "Pravda Vostoka", Honored Journalist of the Republic of Uzbekistan, Candidate of Philological Sciences (PhD)

Yuldasheva D.B. – Doctor of Philosophy (PhD) in Philological Sciences, Associate Professor

Tangriyev A.T. – is a professor of Tashkent State University of Economics

Ashurov R. R. – Doctor of Philosophy (PhD) in Psychology, Associate Professor

Panjiyev M. A. – First Deputy Head of the Department of Preschool and School Education of the Kashkadarya Region

Khudaiberganov N. A. – Senior Researcher of the Department of Natural Sciences of the Khorezm Mamun

Academy, Doctor of Philosophy (PhD) in Biological Sciences

Vakhobov Anvar Abdusattor oglu – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences, Associate Professor

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali O'zbekiston Respublikasi Oliy attestatsiya komissiyasining quyidagi qarorlariga asosan pedagogika va psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD) hamda fan doktori (DSc) ilmiy darajasiga talabgorlarning dissertatsiyalaridagi asosiy ilmiy natijalarni chop etish uchun milliy ilmiy nashrlar ro'yxatiga kiritilgan:

Pedagogika fanlari bo'yicha: OAK Kengashi tavsiyasi (26.08.2024-y., №11-05-4381/01) asosida:

- Ekspert kengashi (29.10.2024-y., №10)
- Rayosat qarori (31.10.2024-y., №363/5)

Psixologiya fanlari bo'yicha: Toshkent davlat pedagogika universiteti murojaatiga asosan OAK tavsiyasi (24.04.2025-y., №11-05-2566/01):

- Ekspert kengashi (25.05.2025-y., №10)
- Rayosat qarori (08.05.2025-y., №370/5)

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali

26.09.2023-yildan

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Administratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan **№C-5669363** reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: **№136361**

MUNDARIJA

O'zbek oilalarida ona-bola munosabatlari va ularning oilaviy emotsional muhitni shakllantirishdagi ahamiyati.....	18
<i>Abdullayeva Dilbar Ubaydullayevna</i>	
O'quvchi yoshlarda sog'lom turmush tarzini shakllantirish – ijtimoiy-pedagogik muammo sifatida	22
<i>Mirzayeva Faroxat Odiljonovna</i>	
Raqamli muhit ta'sirida bolalar psixikasidagi transformatsiya jarayonlari.....	30
<i>Abdullayeva Sh. H.</i>	
Turli yosh davrlaridagi shaxslarda o'zini o'zi faollashtirish xususiyatlarining tafovutlanishi	33
<i>Qurbonboyev Azimbek Nazirboy o'g'li</i>	
Bolalarni maktab ta'limiga intellektual tayyorlash va vitagen tajribasini rivojlantirishga metodik yondashuvlar.....	37
<i>Abdullayeva Feruza Shavkatovna</i>	
Boshlang'ich sinflarda tabiiy fanlarni steam asosida o'qitishning interfaol metodlari	42
<i>Aliqarshiyeva Durdona Sharofiddin qizi</i>	
O'simliklar guruhlari mavzusini o'quvchilarga tushuntirishda interfaol metod va vositalardan foydalanishning samaradorligi.....	49
<i>Dehqonboyev Muhammad To'liqin o'g'li</i>	
Kichik maktab yoshidagi shaxsda ma'naviy-axloqiy qadriyatlarni rivojlantirishning pedagogik shartlari	55
<i>Jo'rayev Avazbek Umar o'g'li</i>	
Matematika o'qitish jarayonida o'quvchilarning mantiqiy kompetentligini shakllantirish	59
<i>Kalandarova Maxliyo Aslonovna</i>	
Raqamli ta'lim sharoitida bo'lajak o'qituvchilarni pedagogik madaniyatini rivojlantirishda raqamli ta'lim imkoniyatlaridan samarali foydalanish.....	63
<i>Kamalova Dilrom Olimjon qizi</i>	
Maktabgacha ta'limni rivojlantirish – kelajak avlod kamolotiga qaratilgan strategik islohot.....	68
<i>Kamolova Gavhar Akbarovna</i>	
Axloqiy qadriyatlar asosida milliy ertaklardan foydalanish texnologiyasi.....	71
<i>Kayumova Nargiza Mirziyatievna, Xo'jayeva Sharofat Olimjon qizi</i>	
Insult bilan xastalangan bemorlarda nutq buzilishlari korreksiyasiga yondashuvlar	74
<i>Maxkamova Laylo Majidovna</i>	
Milliy ta'lim tizimini yangilash va rivojlantirishning strategik modeli	77
<i>Mengliqulova Maftuna Abdullayevna</i>	
Yangi O'zbekistonda ijtimoiy-iqtisodiy barqarorlik va uning shaxs psixikasiga deterministik ta'siri	82
<i>Nishonova Oydinoy Mashrabjon qizi</i>	
Talabalarning mustaqil ta'lim faoliyatini tashkil etishda o'qituvchining fasilitatorlik roli	86
<i>Sariyeva E'tibor Matchanboyevna, Urazbayeva Sabohat Ortiqbayevna, Yuldasheva Gavxaroy O'rinboy qizi</i>	
Raqamli ta'lim platformalaridan foydalanishning bugungi holati: muammo va imkoniyatlari	90
<i>Suyarov Xurshid Baxriddinovich</i>	
Tarbiya darslarida boshlang'ich sinf o'quvchilarining kommunikativ kompetensiyasini shakllantirish metodikasi.....	95
<i>Toshpo'latova Guldona Tulqin qizi</i>	
Kreativ yondashuvni shakllantirishda o'qituvchining innovatsion faoliyatini shakllantirish metodikasi	98
<i>Usarova Marg'uba Nazar qizi</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida kommunikativ nutq malakasini rivojlantirishning metodologik asoslari.....	102
<i>Vaisova Yodgora Sardorbek qizi</i>	
Destruktiv oilalarda shaxslararo munosabat psixologiyasi	106
<i>Sharafutdinova Xadichaxon Gulyamutdinovna</i>	

Maktabgacha ta'lim tashkilotlari direktorlarining axborot kompetensiyasini rivojlantirishning pedagogik shart-sharoitlari	110
<i>Xalilayev Batirjon Taxirovich</i>	
O'quvchilarning individual ta'lim ehtiyojlarini aniqlash mezonlarining pedagogik va raqamli diagnostik asoslari	114
<i>Xalknazarova Aysuliw Maxsetbaevna</i>	
Klinik integratsiya asosida farmakologiya fanini o'qitish modelini ishlab chiqish	118
<i>Xasanboyeva Nafisaxon Abdullojonovna</i>	
Yurak glikozidlaridan zaharlanishni oldini olishni o'qitishning metodik-pedagogik asoslari	121
<i>Xoliqova Oyistaxon Yuldashevna</i>	
Oliy ta'lim tizimida raqamli transformatsiya sharoitida bo'lajak o'qituvchilarning universal va kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirish metodikasi	125
<i>Xurramov Anvar Jumanazarovich</i>	
Studying the Role of Magic Numbers and Nucleon Shells in Nuclear Structure	129
<i>Yakubova Shoxidaxon Qodirovna, Dehqonova Ohista Qosimjonovna</i>	
Методика адаптивного физического воспитания молодежи с интеллектуальными нарушениями посредством специализированных гимнастических упражнений	133
<i>Аслонова Гуллола Акрам кизи</i>	
Понятие эмоционально-оценочной лексики	137
<i>Каримбаев Ниятбай Шарипович, Усенова Гульзира Женгисбай кызы</i>	
Изучение русского языка с использованием цифровых платформ: потребности, проблемы и решения	140
<i>Умарова Дильфуза Маматкуловна</i>	
Инклюзивное образование в Республике Узбекистан: сравнение с мировым опытом	144
<i>Пирманова Бахора Эшмухаммадовна</i>	
Inklyuziv ta'lim jarayonida empatiya va rahm-shafqatning pedagogik ahamiyati	148
<i>Olimova Sarvara Sobitxon qizi</i>	
Bo'lajak defektologlarni oila bilan ishlashga tayyorlashning nazariy asoslari	152
<i>M. B. Muxtorova</i>	
Maktabgacha yoshdagi eshitishida nuqsoni bor bolalarni talaffuzga o'rgatish metodlari	156
<i>Bo'ronova Suksoraxon Behzodjon qizi</i>	
The Role of Identity, Motivation, and Investment in Teaching English at School (Experimental Study)	160
<i>Shahobova Sitara Baxromovna</i>	
Bo'lajak tarbiyachilarda umummadaniy kompetentlikni rivojlantirish jarayonining zamonaviy ta'lim paradigmasiga mos pedagogik modeli	166
<i>Olimova Dilrabo Nurali qizi</i>	
Raqamli transformatsiya sharoitida tikuvchilik va dizayn ta'limida innovatsion pedagogik yondashuvlar asosida talabalar kasbiy kompetentligini rivojlantirish muammolari va istiqbollari	169
<i>Umarova Fotima Abduraximovna</i>	
Boshlang'ich sinf o'qituvchilarini zamonaviy darsliklardan samarali foydalanishga o'rgatishning interaktiv metodlari	172
<i>Kosimova Gullola Mullajonovna</i>	
Iqtisodiy ixtisoslik talabalari kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirishning metodologik asoslarini takomillashtirish: rus tili fanini o'qitishda	176
<i>Nuraliyeva Maftuna G'ulomovna</i>	
Raqamli texnologiyalar asosida bo'lajak o'qituvchilarning metodik tayyorgarligini rivojlantirish bosqichlari	182
<i>Xidirova Nodira Abduganiyevna</i>	
Maktabgacha ta'limda ta'lim jarayonini samarali tashkil etishda pedagogning kompetensiyasi	185
<i>Eshmuratova Gauxar Maxsudovna</i>	
Frazeologik birliklar identifikatsiyasi	188
<i>Omadjon Azamov Burxonovich</i>	

O'smirlik davrida empatiya rivojlanishiga ijtimoiy tarmoqlar va virtual muloqotning ta'siri	192
Qodirova Zebuniso Malikovna	
Pedagogical Mechanisms for Enhancing the Competitiveness of Higher Education Services in the Context of Socio-Economic Globalization	197
Babayeva Lola Ibragimovna	
Integrativ yondashuv asosida talaba qizlarda jismoniy madaniyatni rivojlantirishning pedagogik tizimini takomillashtirishning dolzarbligi	202
M. X. To'xtamisheva	
Murakkab nuqsonli bolalarni umumta'lim maktablariga tayyorlash jarayonida logopedning kommunikativ malakasini shakllantirishning nazariy va amaliy asoslari.....	207
Abdubokiyeva Adiba Baxodir qizi	
Oliy ta'limda mustaqil ta'lim mazmunini kognitiv kompetensiyalarga yo'naltirib tashkil etish	211
Adashova Guljaxon Muxammadjonovna	
STEAM yondashuvi asosida tayyorlov guruh bolalarining bilish faoliyatini faollashtirishning samarali yo'llari	215
G. B. Maxmudova	
Bo'lajak oligofreno-pedagoglarning kompetentlik faoliyatini tashkil etishning psixologik-pedagogik shart-sharoitlari	219
Jumaboyev Nurillo Xayrullo o'g'li	
Sun'iy intellekt asosida ta'lim sifatini monitoring qilish mexanizmlarini takomillashtirish	223
Jumanazarova G. U.	
Maktabgacha tarbiya yoshidagi bolalarda duduqlanishni o'yin asosida bartaraf etish texnologiyalari	227
Jumanazarova Gullola Yoqubjanovna, Mamatqulova Sarbarxon Axmadjon qizi	
Axloqiy qadriyatlar asosida milliy ertaklardan foydalanish texnologiyasi.....	230
Kayumova Nargiza Mirziyatrovna, Xo'jayeva Sharofat Olimjon qizi	
Sharq va G'arb mutafakkirlari merosida shaxs tarbiyasi masalalari	233
Mirabzalova Zaxro Shuhrat qizi	
Oliy ta'limda talabalarning o'z-o'zini personallashtirishini tashkil qilish	238
Shamsiddinova Adiba Muzaffar qizi	
Формирование интеллектуальных умений детей старшего дошкольного возраста в условиях цифровой образовательной среды	242
Скрыльников Юрий Степанович	
Динамика становления профессионально значимых личностных качеств будущих педагогов.....	246
Тиллашайхова Хосият Азаматовна	
Hamid Olimjon ijodining shakllanishidagi manbalar va ijodiy omillar.....	250
U. A. Jumanazarov	

MAKTABGACHA TARBIYA YOSHIDAGI BOLALARDA DUDUQLANISHNI O'YIN ASOSIDA BARTARAF ETISH TEXNOLOGIYALARI

Jumanazarova Gullola Yoqubjanovna
Toshkent Kimyo xalqaro universiteti
Namangan filiali v.b. dotsenti, (PhD)

Mamatqulova Sarbarxon Axmadjon qizi
Toshkent kimyo xalqaro universiteti Namangan
filiali maxsus pedagogika (defektologiya,
logopediya) 1-kurs magistranti, Namangan viloyati
Yangiqo'rg'on tumani Oqsuv G'ovozon qishlog'i
Yangi Bog'iston 57- sonli umumiy o'rta ta'lim
maktabining maxsus pedagog o'qituvchisi

Annotatsiya: Mazkur maqolada maktabgacha tarbiya yoshidagi bolalarda duduqlanishni bartaraf etish jarayonida o'yin asosida qo'llaniladigan pedagogik va logopedik texnologiyalar tahlil qilinadi. Tadqiqotning maqsadi – bolalarning nutqini rivojlantirish va duduqlanishni kamaytirish uchun samarali interaktiv usullarni aniqlashdan iborat. Maqolada duduqlanishni bartaraf etish bo'yicha o'yin mashqlari, shuningdek, individual va guruhli pedagogik yondashuvlarning amaliyotda qo'llanilish afzalliklari ko'rsatib beriladi. Tadqiqot natijalari shuni tasdiqladiki, o'yin asosidagi mashg'ulotlar bolalarning nutq madaniyatini oshirish, diqqat va eslab qolish qobiliyatini rivojlantirish hamda ijobiy psixologik muhit yaratishda muhim rol o'ynaydi.

Kalit so'zlar: maktabgacha tarbiya, duduqlanish, nutq buzilishi, logopediya, o'yin texnologiyalari, nutqni rivojlantirish, interaktiv mashqlar, individual yondashuv, guruh mashqlari, pedagogik metodlar.

Abstract: This article analyzes pedagogical and speech therapy technologies used in the process of eliminating stuttering in preschool children through game-based activities. The purpose of the study is to identify effective interactive methods for developing children's speech and reducing stuttering. The article highlights the advantages of using game exercises to eliminate stuttering, as well as the practical application of individual and group pedagogical approaches. The results of the study confirmed that game-based activities play an important role in improving children's speech culture, developing attention and memory skills, and creating a positive psychological environment.

Key words: preschool education, stuttering, speech disorders, speech therapy, game technologies, speech development, interactive exercises, individual approach, group exercises, pedagogical methods.

Аннотация: В данной статье анализируются педагогические и логопедические технологии, используемые в процессе устранения заикания у детей дошкольного возраста на основе игровых методов. Цель исследования – выявление эффективных интерактивных методов развития речи детей и снижения проявлений заикания. В статье показаны преимущества использования игровых упражнений для устранения заикания, а также практического применения индивидуальных и групповых педагогических подходов. Результаты исследования подтвердили, что игровые упражнения играют важную роль в повышении речевой культуры детей, развитии внимания и памяти, а также в создании позитивной психологической среды.

Ключевые слова: дошкольное образование, заикание, нарушения речи, логопедия, игровые технологии, развитие речи, интерактивные упражнения, индивидуальный подход, групповые упражнения, педагогические методы.

KIRISH

Maktabgacha tarbiya yoshidagi bolalarda nutqning rivojlanishi bolaning ijtimoiy va shaxsiy rivojlanishida muhim omil hisoblanadi. Shu yosh davrida duduqlanish (tartibsiz talaffuz yoki nutqdagi takroriy to'siqlar) bolalarning muloqot qobiliyatini, o'z fikrini ifoda etish hamda ijtimoiy muhitga moslashuvini sekinlashtirishi mumkin. Tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, duduqlanishni erta yoshda aniqlash va bartaraf etish bolalarning nutq madaniyati hamda o'ziga bo'lgan ishonchiga ijobiy ta'sir ko'rsatadi. So'nggi yillarda logopediya va pedagogika sohasida o'yin asosidagi mashg'ulotlar bolalar nutqini rivojlantirish va duduqlanishni kamaytirishning samarali usullaridan biri sifatida tan olinmoqda. O'yin orqali tashkil etilgan mashg'ulotlar bolalarda nutqni to'g'ri shakllantirish bilan birga diqqat, eslab qolish va ijtimoiy ko'nikmalarni ham rivojlantiradi. Shu bilan birga, o'yin metodikasi bolaning psixologik qulayligini ta'minlab, mashg'ulotlarni qiziqarli va motivatsion tusga keltiradi. Ushbu maqola maktabgacha tarbiya yoshidagi bolalarda duduqlanishni bartaraf etish jarayonida o'yin asosida qo'llaniladigan texnologiyalar va metodlarni tahlil qilishga qaratilgan.

Tadqiqotning maqsadi – interaktiv va individual yondashuvlarni aniqlash orqali bolalarning nutqini samarali rivojlantirish hamda duduqlanishni kamaytirishdan iborat.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Ushbu tadqiqot maktabgacha tarbiya yoshidagi bolalarda duduqlanishni bartaraf etishda o'yin asosida qo'llaniladigan pedagogik va logopedik texnologiyalarni aniqlash hamda tizimlashtirishga qaratilgan.

Tadqiqot quyidagi metodologik yondashuvlar asosida olib borildi:

1. **Nazariy tahlil** – logopediya, pedagogika va maktabgacha tarbiya sohasidagi ilmiy adabiyotlar, metodik qo'llanmalar hamda maqolalar tahlil qilindi. Shu orqali bolalarda duduqlanish sabablari, nutq rivojlanish xususiyatlari va o'yin asosida bartaraf etish usullari aniqlab olindi.
2. **Eksperimental usul** – maktabgacha ta'lim muassasalarida tanlangan bolalar bilan o'yin mashg'ulotlari olib borildi. Mashg'ulotlar individual va guruh shaklida, interaktiv metodlar hamda logopedik o'yin texnologiyalari asosida tashkil etildi. Bu bosqichda bolalarning nutq qobiliyati va duduqlanish darajasi muntazam kuzatildi.
3. **So'rov va intervyu** – logopedlar hamda tarbiyachilar bilan yarim strukturali intervyular o'tkazilib, o'yin texnologiyalarining samaradorligi, muammolar va qo'llanilayotgan metodlarning afzalliklari aniqlab olindi.
4. **Holat tahlili (case study)** – duduqlanish bilan bog'liq individual holatlar tahlil qilindi. Har bir bola uchun mashg'ulotlar davomiyligi, qo'llanilgan o'yinlar, nutqdagi ijobiy o'zgarishlar hamda bolalarning psixologik holati hujjatlashtirildi.
5. **Statistik va kvantitativ tahlil** – eksperimental mashg'ulotlar natijalari asosida bolalarning nutq va duduqlanish ko'rsatkichlari o'rganildi, o'yin metodlarining samaradorligi miqdoriy jihatdan baholandi.

Shu tarzda, tadqiqot metodologiyasi nafaqat nazariy bilimlarni tizimlashtirish, balki amaliy mashg'ulotlarda o'yin asosida duduqlanishni bartaraf etishning samarali texnologiyalarini aniqlashga yo'naltirilgan kompleks yondashuvni o'z ichiga oladi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Tadqiqot davomida maktabgacha tarbiya yoshidagi bolalarda duduqlanishni bartaraf etish jarayonida o'yin asosida qo'llanilgan pedagogik va logopedik texnologiyalarning samaradorligi aniqlandi. Quyidagi asosiy natijalar qayd etildi: O'yin mashg'ulotlari bolalarning talaffuz qobiliyatini sezilarli darajada yaxshiladi. Bolalar bilan individual va guruh mashqlari olib borilganda duduqlanishning tezligi va takroriylik darajasi kamayganligi kuzatildi. Interaktiv o'yinlar bolalarning diqqatini jalb qilish va eslab qolish qobiliyatini oshirishga yordam berdi. O'yinlar davomida bolalar o'z nutqlarini to'g'ri shakllantirishga ko'proq e'tibor qaratganlari aniqlandi.

O'yinlar bolalarda mashg'ulotga qiziqish va ishtiyoqni oshirdi, shuningdek, guruhdagi muloqot ko'nikmalarini rivojlantirdi. Bolalar o'z fikrini ifoda etishda ishonch hosil qildilar va pedagoglar bilan hamkorlik qilishga tayyor bo'ldilar. Individual mashg'ulotlar duduqlanishni tezroq bartaraf etishda samaraliroq bo'lsa, guruh mashqlari bolalarning ijtimoiy moslashuvi va kommunikativ ko'nikmalarini rivojlantirishga yordam berdi. Shu bilan birga, mashg'ulotlarning kombinatsiyasi eng yuqori natijalarni berdi. Logopedlar tomonidan o'yin texnologiyalarini tizimli va metodik tarzda qo'llash duduqlanishni kamaytirishda eng samarali natijalarni berdi. Shuningdek, pedagogik jarayon davomida ota-onaning jalb qilinishi ham ijobiy ta'sir ko'rsatdi.

Umuman olganda, natijalar shuni ko'rsatdiki, o'yin asosida olib borilgan logopedik mashg'ulotlar maktabgacha tarbiya yoshidagi bolalarda duduqlanishni samarali bartaraf etishga va nutqni to'g'ri shakllantirishga xizmat qiladi. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatdiki, maktabgacha tarbiya yoshidagi bolalarda duduqlanishni bartaraf etishda o'yin asosida mashg'ulotlar samarali metod hisoblanadi. O'yin metodikasi bolalarning nutq qobiliyatini rivojlantirish bilan birga, ularning diqqat, eslab qolish va ijtimoiy ko'nikmalarini mustahkamlashga yordam beradi. Shu bilan birga, mashg'ulotlar bolaning psixologik qulayligini ta'minlab, o'rganish jarayonini motivatsion va qiziqarli qiladi.

Eksperimental natijalar shuni ko'rsatdiki, individual mashg'ulotlar duduqlanishni tezroq kamaytirishda samaraliroq bo'lsa, guruh mashqlari bolalarning ijtimoiy muloqot qobiliyatini rivojlantirishga yordam beradi. Shu sababli, mashg'ulotlarni kombinatsiyalash – individual va guruh usullarini uyg'un qo'llash – eng yuqori natijalarni beradi. Shuningdek, logopedlarning metodik yondashuvi va mashg'ulotlarni tizimli ravishda rejalashtirish samaradorlikni oshiradi. Ota-onaning faol ishtiroki ham bolalarning nutqini shakllantirish va duduqlanishni bartaraf etish jarayoniga sezilarli ijobiy ta'sir ko'rsatadi.

XULOSA

Natijalar shuni ko'rsatadiki, o'yin asosida logopedik mashg'ulotlar nafaqat duduqlanishni kamaytirish, balki bolalarning umumiy nutq madaniyatini, kommunikativ va ijtimoiy ko'nikmalarini rivojlantirishda ham muhim rol o'ynaydi. Shu nuqtai nazardan, pedagogik amaliyotda o'yin texnologiyalarini muntazam va tizimli ravishda qo'llash tavsiya etiladi. Individual mashg'ulotlar duduqlanishni tezroq bartaraf etishda samarali bo'lsa, guruh mashg'ulotlari bolalarning ijtimoiy moslashuvi hamda kommunikativ ko'nikmalarini rivojlantirishga yordam beradi.

Natijada, o'yin asosida logopedik mashg'ulotlarning pedagogik amaliyotda muntazam qo'llanilishi bolalarning nutq madaniyatini oshirish, duduqlanishni bartaraf etish va psixologik jihatdan ijobiy muhit yaratishda samarali vosita bo'lib xizmat qiladi. Shu bilan birga, tadqiqot metodik tavsiyalar sifatida pedagoglar va logopedlar uchun interaktiv mashg'ulotlarni ishlab chiqish hamda amalga oshirish bo'yicha aniq ko'rsatmalar beradi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Аверинцева Т.В. Логопедические технологии в работе с дошкольниками. – Москва: Просвещение, 2020. – 184 с.
2. Баранова И.Н. Игровые методики в логопедии. – Санкт-Петербург: Речь, 2019. – 160 с.
3. Васильева Л.А. Развитие речи у детей дошкольного возраста. – Москва: Академия, 2021. – 200 с.
4. Громова М.С. Коррекция дислалии у детей через игровые методы. – Екатеринбург: Уральский университет, 2020. – 172 с.
5. Ефимова Н.А. Инновационные подходы в логопедической работе с дошкольниками. – Санкт-Петербург: Питер, 2022. – 198 с.
6. Логопедические исследования: сборник статей. – Москва: Наука, 2021.
7. UNESCO. Early Childhood Development and Inclusive Education. – Paris: UNESCO, 2020.
8. Никитина О.В. Игровые технологии как средство коррекции речевых нарушений у детей. – Москва: Педагог, 2019.
9. Петрова Е.Н. Методика логопедических занятий с дошкольниками. – Санкт-Петербург: Речь, 2021. – 184 с.
10. Халилова Л.И. Развитие коммуникативных навыков и устранение дислалии у дошкольников. – Москва: Просвещение, 2020. – 190 с.

-
- 13.00.00 Pedagogika fanlari
 - 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
 - 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
 - 13.00.03 Maxsus pedagogika
 - 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
 - 13.00.07 Ta'limda menejment
 - 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
 - 07.00.00 Tarix fanlari
 - 19.00.00 Psixologiya fanlari
 - 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
 - 02.00.00 Kimyo fanlari
 - 03.00.00 Biologiya fanlari
 - 09.00.00 Falsafa fanlari
 - 10.00.00 Filologiya fanlari
 - 11.00.00 Geografiya fanlari

AKTABGACHA VA AKTAB TA'LIMI

Mas'ul muharrir: Ramzidin Ashurov

Ingliz tili muharriri: Murod Xoliyorov

Musahhih: Alibek Zokirov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2026. №3(1)

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali 26.09.2023-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №C-5669363 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: № 136361.

Manzilimiz: Toshkent shahar, Yunusobod tumani
19-mavze, 17-uy.